

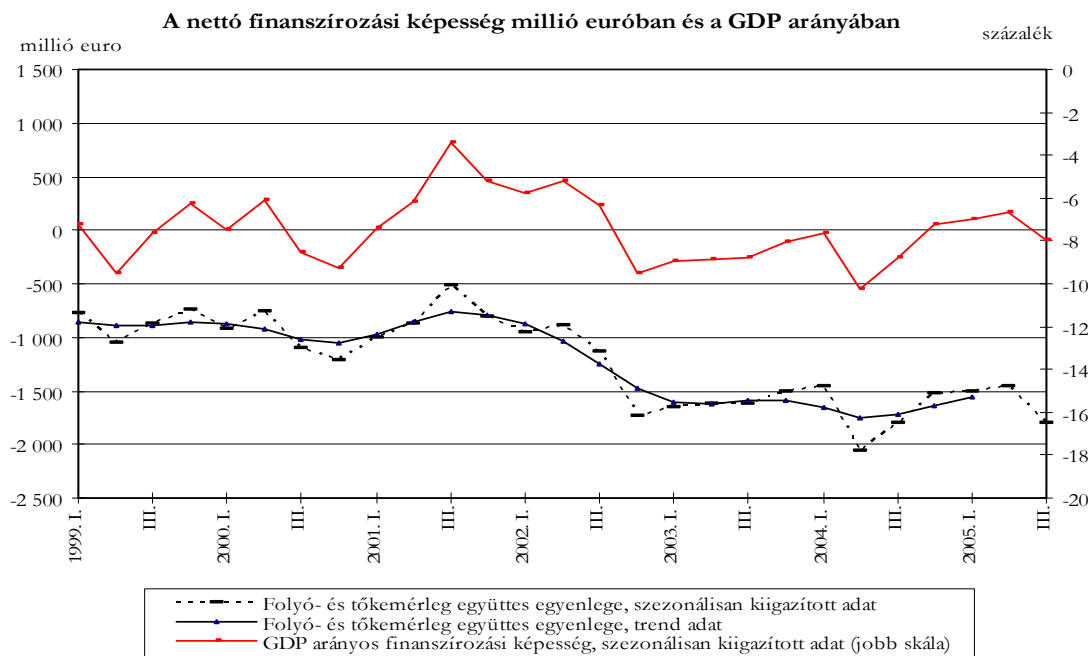
MAGYAR NEMZETI BANK

A fizetési mérleg alakulása a 2005. III. negyedéves adatok alapján

- Az MNB a meghirdetett adatközzétéleti és -felülvizsgálati gyakorlatával összhangban 2005. december 30-án először publikálja a 2005. III. negyedéves statisztikákat, s egyúttal revideálja a 2005. I. és II. negyedéves adatokat. Az első félév folyó fizetési mérleg hiánya összességében mintegy 110 millió euróval nagyobb a korábban közzétettnél a KSH áru- és szolgáltatásforgalomra vonatkozó adatainak felülvizsgálata eredményeképpen.

A negyedéves adatok alapján 2005. III. negyedévében a külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség (a folyó fizetési mérleg és a tőkemérleg együttes egyenlege) 1622 millió euro hiányt mutatott¹, ami a szezonális hatások kiszűrésével számított adatok alapján 1802 millió euro, a GDP 8 százaléka volt. (1. ábra). Forintban számítva a III. negyedéves nettó finanszírozási képesség értéke - 417 milliárd forint. Az előző negyedévhez viszonyítva az ország nettó külső finanszírozási igénye emelkedett. A külső finanszírozási igény növekedése két okból következett be: egyrészt az áruforgalom hiányának növekedése, másrészt pedig a folyó és tőke-transzferok között elszámolt EU-tagsággal kapcsolatos tranzakciók egyenlege miatt. A fizetési mérlegben elszámolt EU források negyedévente eltérő mértékét a források tényleges lehívásának időpontja befolyásolja, mivel az EU költségvetéséhez történő GNI arányos hozzájárulásunkat egyenletesen számoljuk el. Így a negyedéves egyenleg alakulása nem tekinthető trendszerű hatásnak.

1. ábra

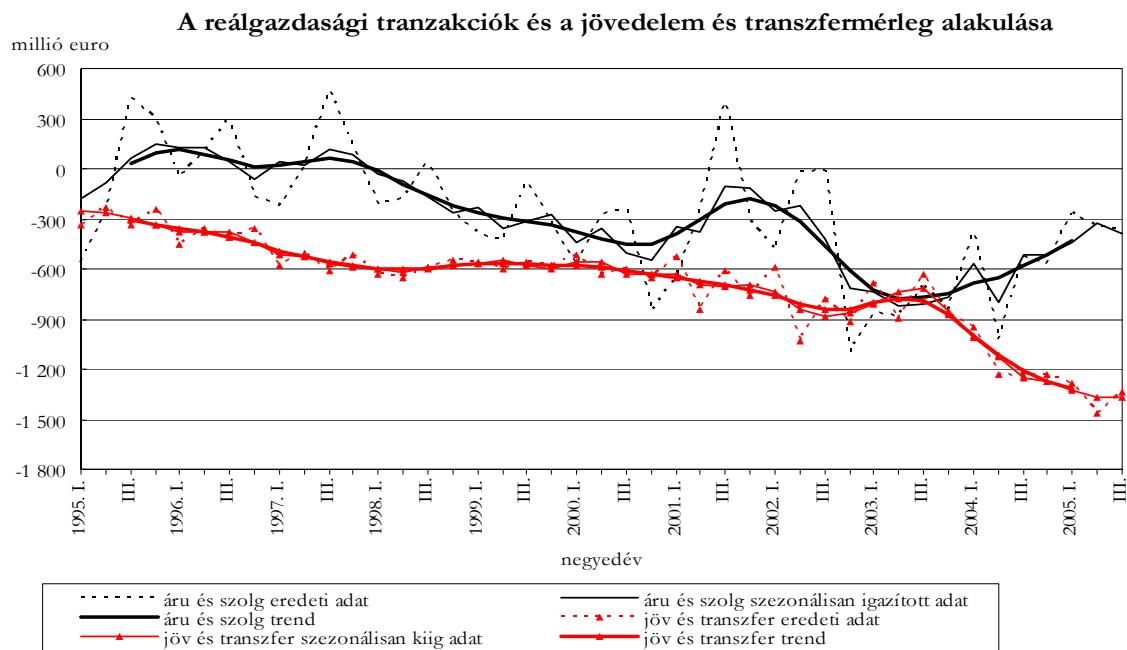
¹ A KSH külkereskedelmi adatainak beépítésével kapcsolatos, 2005. szeptemberi fizetési mérleg sajtóközleményben jelzett elszámolási gyakorlatváltozás miatt az alulról számított finanszírozási igény 2154 millió euro. A követett módszerrel kapcsolatban lásd az MNB 2005 szeptemberi fizetési mérleg sajtóközleményének első oldalán megjelentetett apró betűs ismertetőt. Az első két negyedévre vonatkozó adatrevíziók eredményeként összességében mintegy 170 millió euróval mérséklődött az alulról és felülről számított finanszírozási igény közötti rés.

A folyó fizetési mérleg hiánya 2005. III. negyedévében 1697 millió euro volt, a szezonális hatásoktól megtisztítva a hiány nőtt a második negyedévi értékhez képest, értéke így 1867 millió euro.

A folyó fizetési mérleg hiányának előző negyedévhez képest bekövetkezett növekedésében a reálgazdasági tranzakciók, ezen belül az áruforgalom alakulása játszott a meghatározó szerepet (2. ábra)

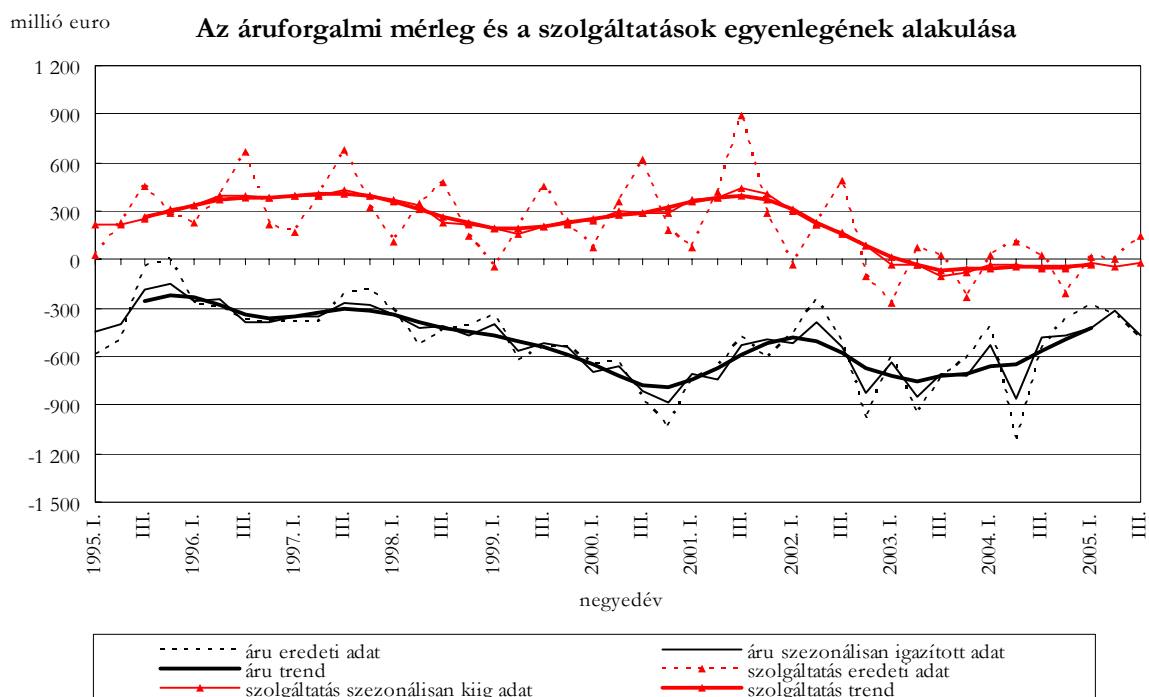
A jövedelmek és a folyó transferek kiadási többlete a harmadik negyedévben 1340 millió euro, a szezonális hatásoktól megtisztítva 1371 millió euro. Az előző negyedévekhez képest a hiány szintje nem változott számottevően. (2. ábra)

2. ábra

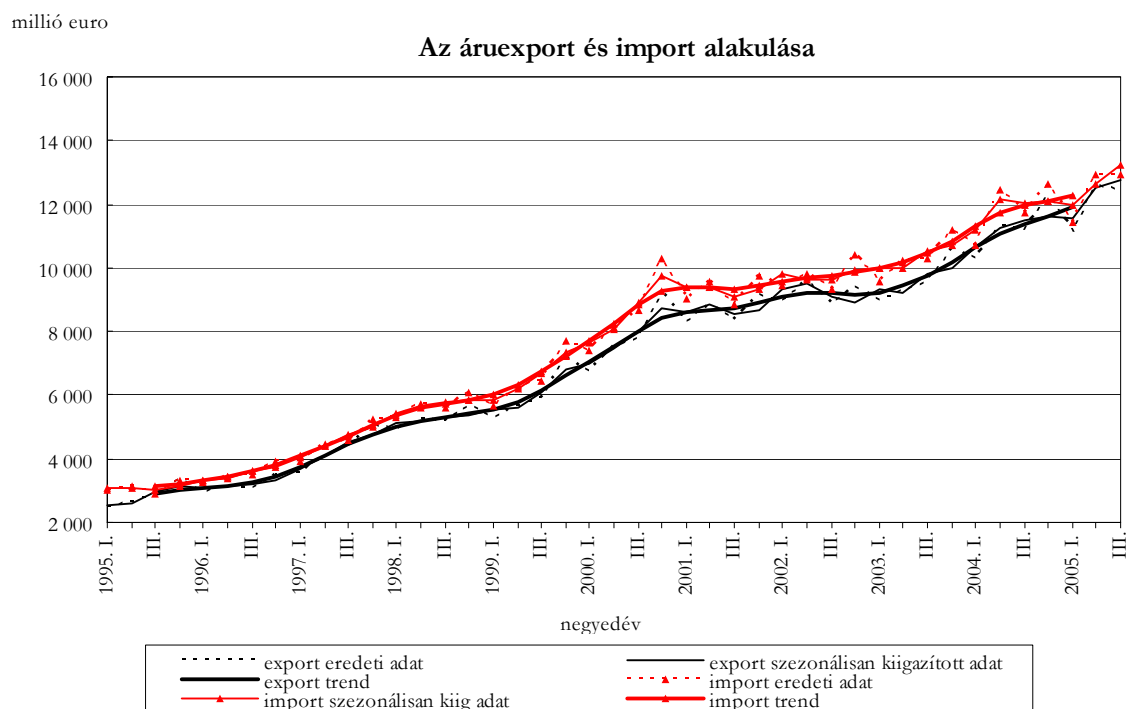
A reálgazdasági tranzakciók egyenlegének javulása a harmadik negyedévben megtorpant, az áruforgalmi egyenleg nagyobb deficitje miatt. Az áruforgalmi hiány szezonálisan kiigazított nagysága 2005. III. negyedévében 464 millió euro volt. A szolgáltatások egyenlegének szintje két éve nem változott számottevően, a hiány 2005-ben negyedéves szinten nem éri el az 50 millió eurót. (3. ábra)

3. ábra

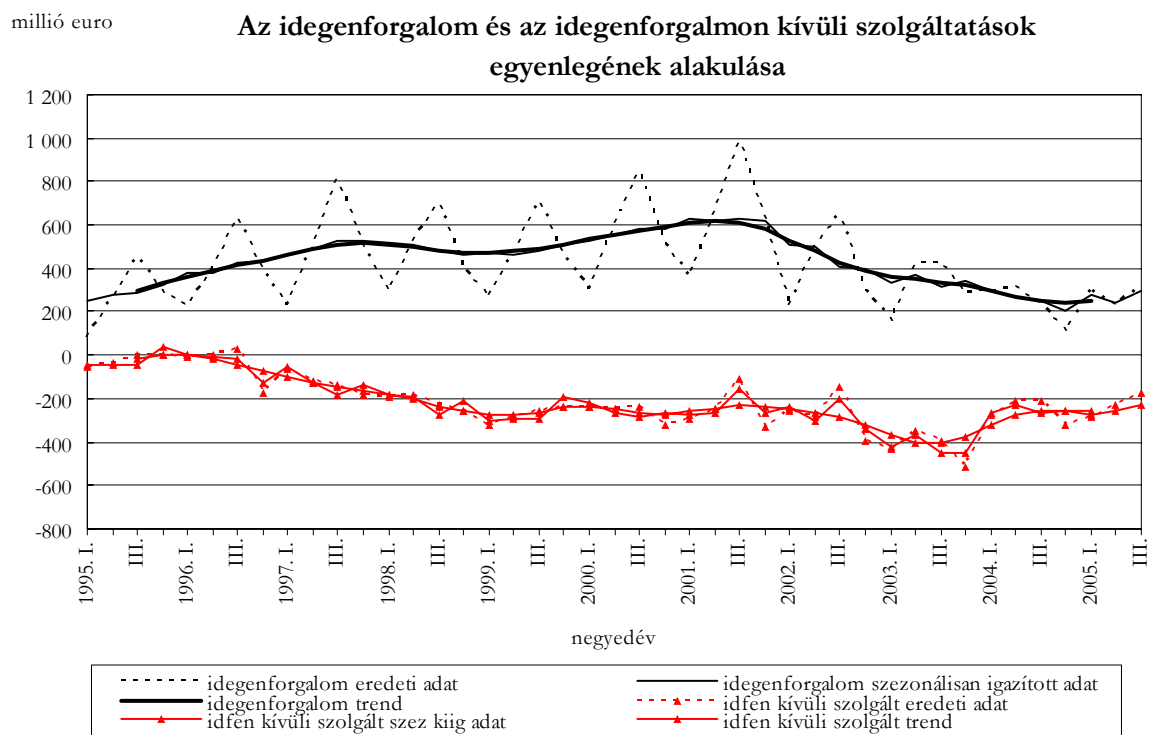
2005. III. negyedévében az áruforgalomban az export és az import szezonálisan kiigazított értéke is nőtt (szintjük megközelíti, illetve kismértékben meghaladja a 13 milliárd eurót), az import növekedési üteme ugyanakkor a harmadik negyedévben meghaladta az export növekedési ütemét. (4. ábra)

4. ábra

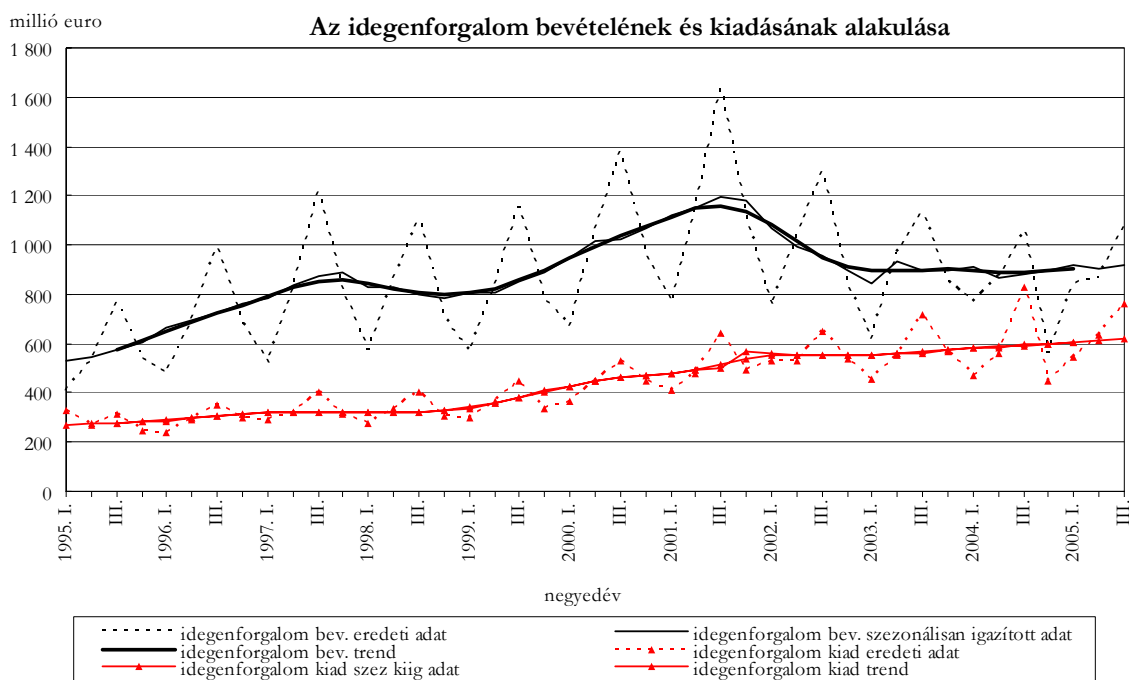
A szolgáltatásokon belül az idegenforgalmi egyenleg szezonálisan kiigazított adata növekvő bevételi többletet mutat, értéke megközelíti a 300 millió eurót. Az egyéb szolgáltatásoknál mutatkozó hiány szintje nem éri el a 250 millió eurót. (5. ábra)

5. ábra

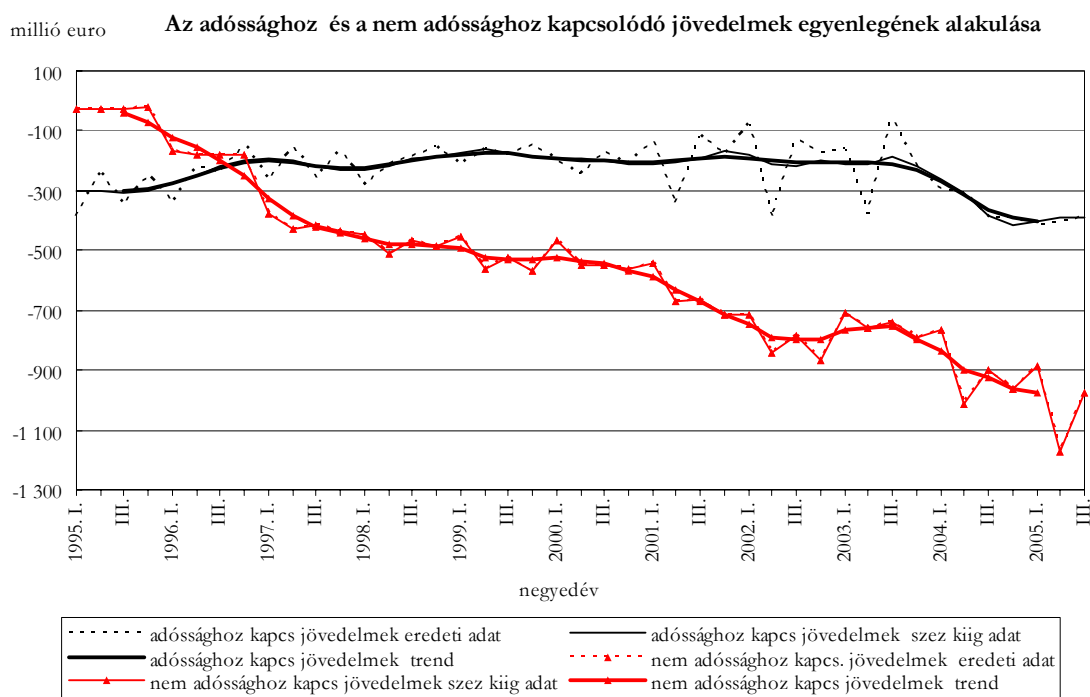
2005. III. negyedévében az idegenforgalmi bevételek és kiadások változása a szezonális hatások kiszűrése után kismértékű volt, ugyanakkor a bevételek növekedése a harmadik negyedévben meghaladta a kiadások növekedését. (6. ábra).

6. ábra

A jövedelem és transzfermérleg egyenlegében az adóssághoz és a nem adóssághoz kapcsolódó jövedelmek alakulása a meghatározó. Az adóssághoz kapcsolódó jövedelmek szezonálisan kiigazított hiánya közel 400 millió euro volt, a nem adósság típusú jövedelmeken keletkezett hiány pedig megközelíti az 1 milliárd eurót². Az adóssághoz és a nem adóssághoz kapcsolódó jövedelmek egyenlegének hiánya 2003. III. negyedévtől folyamatosan növekvő. (7. ábra)

7. ábra

² Ez az idősor nem tartalmaz szezonális hatásokat, ezért a szezonálisan kiigazított érték megegyezik a nem kiigazított értékkel.

A viszonzatlan folyó átutalások egyenlege 2005. III. negyedévben 7 millió eurós kiadási többletet mutatott.

A folyó transzferként elszámolt, EU-költségvetéshez történő magyar hozzájárulás 2005. III. negyedévben mintegy 96 millió euróval haladta meg az EU intézményektől kapott bevételeket. A tőketranszfereteket is figyelembe véve 2005. III. negyedévben közel 10 millió euro bevételi többlet származott az EU-val kapcsolatos elszámolásokból.

2005. III. negyedévben a nem adósságeneráló finanszírozás formájában megjelenő tőkemozgások egyenlege 1952 millió euro beáramlást mutatott. Az újrabefektetett jövedelmekkel együtt a részesedés formájában megvalósuló közvetlen tőkebefektetések értéke a magyar befektetők 16 millió euro külföldre irányuló tőkebefektetése, és a külföldi befektetők 1358 millió euro Magyarországra történő tőkebefektetésének eredményeként alakult ki. A tulajdonviszonyt megtestesítő portfólió befektetéseknél jelentkező nettó forgalom 609 millió euro forrásbeáramlást mutatott.

2005. szeptember végén a jegybanki tartalékok értéke 14,6 milliárd euro volt. A nemzetgazdaság bruttó adósságállománya 2,3 milliárd euróval volt nagyobb az előző negyedév végén mért értéknél. A közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőkével a bruttó adósságállomány 2,1 milliárd euróval nőtt a harmadik negyedévben. A nettó külföldi adósság 0,9 milliárd eurós növekedést mutatott, míg közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőkével együtt számítva 0,1 milliárd euro volt a növekedés. A külföldiek tulajdonában lévő, forintban denominált államkötvények állománya 2005. szeptember végén 10,5 milliárd euro volt, 0,5 milliárd euróval magasabb az előző negyedév végén mért adatnál.

1. tábla
Magyarország külfölddel kapcsolatos adósságállománya az időszak végén

milliárd euro

	2003	2004	2005		
			I. n. év	II. n. év	III. n. év
I. Nemzetgazdaság (S.1), bruttó adósság /1	38,8	47,3	50,4	53,5	55,8
II. Nemzetgazdaság (S.1), nettó adósság /1	16,6	21,5	21,9	23,9	24,8
III. Nemzetgazdaság (S.1), bruttó adósság (A+B)/2	47,6	57,0	60,4	64,8	66,9
A: Államháztartás és MNB (S.13+S.121)	20,1	24,0	26,2	27,1	27,6
A.1. ebből: forint adósság /3	8,9	11,0	11,4	11,0	11,2
B. Magánszektor (S.1-S.13-S.121)	27,6	33,0	34,3	37,7	39,3
IV. Nemzetgazdaság (S.1), nettó adósság (A+B)/2	21,4	26,8	27,5	31,1	31,2
A: Államháztartás és MNB (S.13+S.121)	8,6	11,7	12,1	12,0	12,3
A.1. ebből: forint adósság /3	8,7	10,8	11,1	10,6	10,9
B. Magánszektor (S.1-S.13-S.121)	12,9	15,0	15,3	19,1	18,9

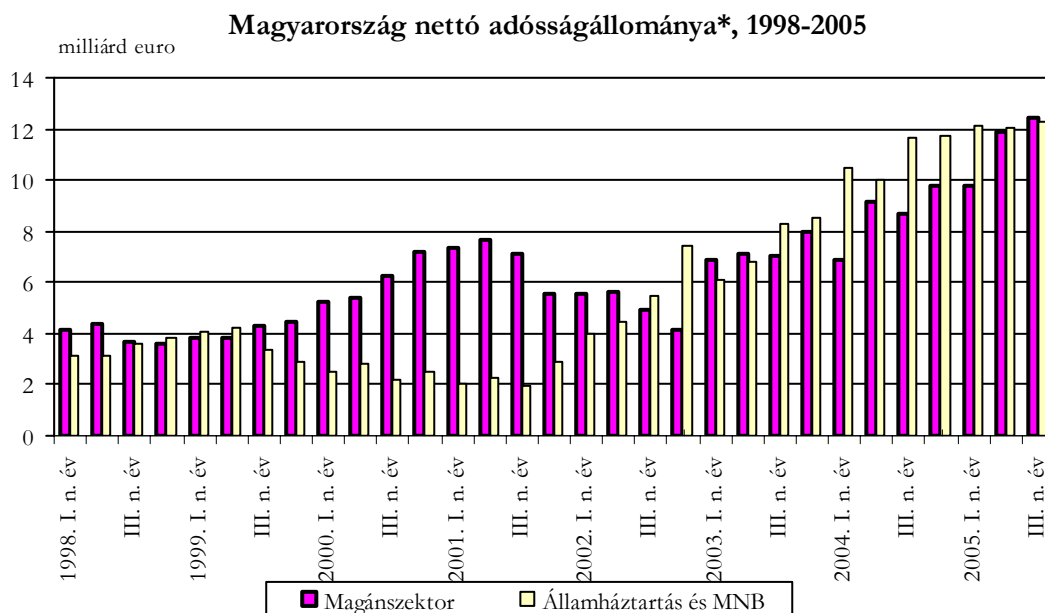
/ 1 a közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőke nélkül

/ 2 a közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőkével együtt

/ 3 értékpapír+egyéb

N.B.: Kerekítés miatt az összesen adatokban eltérés lehet

8. ábra

/ * a közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőke nélkül

2005. III. negyedév végén az előző negyedévhez viszonyítva az államháztartás és az MNB nettó adósságállománya 0,3 milliárd euróval nőtt. A nemzetgazdaság nettó adósság állománya 2005. szeptember végén 24,8 milliárd euro (a GDP arányában 28,5%) volt. A közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőkével együtt pedig 31,2 milliárd euro (a GDP arányában 36,0%) volt.

2. tábla
A folyó fizetési mérleg alakulása

millió euro

	2003					2004					2005			
	I.n.év	II.n.év	III.n.év	IV.n.év	I-IV.n.év	I.n.év	II.n.év	III.n.év	IV.n.év	I-IV.n.év	I.n.év	II.n.év	III.n.év	I-III.n.év
1. Áruk, egyenleg	-599	-957	-732	-610	-2898	-405	-1129	-551	-361	-2446	-278	-344	-498	-1121
1.1. Export	8994	9277	9542	10564	38377	10277	11319	11208	12270	45074	11127	12597	12462	36186
1.2. Import	9593	10233	10274	11174	41275	10683	12447	11759	12631	47520	11405	12942	12960	37307
2. Szolgáltatások és jövedelmek, egyenleg	-1106	-1026	-751	-1196	-4079	-1007	-1179	-1233	-1525	-4944	-1255	-1560	-1192	-4007
2.1. Szolgáltatások*, egyenleg	-269	73	23	-227	-401	24	108	25	-206	-49	17	-1	142	158
2.1.1. Export	1623	1914	2140	1998	7674	1895	2084	2325	1991	8294	2114	2352	2690	7155
2.1.2. Import	1892	1840	2117	2225	8075	1871	1975	2300	2197	8343	2096	2353	2548	6998
2.2. Jövedelmek, egyenleg	-837	-1100	-773	-968	-3678	-1031	-1287	-1258	-1319	-4895	-1273	-1559	-1333	-4165
2.2.1. Adósság típusú befektetésekhöz kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-161	-380	-61	-222	-823	-293	-307	-390	-388	-1379	-413	-410	-385	-1208
2.2.2. Nem adósság típusú befektetésekhöz kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-706	-756	-742	-789	-2994	-769	-1011	-898	-965	-3642	-883	-1173	-973	-3029
2.2.3. Munkajövedelmek, egyenleg	30	36	30	43	139	31	31	30	35	126	23	24	25	73
3. Viszonyzatlan folyó átutalások, egyenleg	148	202	145	100	595	88	59	19	88	254	-11	93	-7	75
4. Folyó fizetési mérleg egyenlege	-1557	-1781	-1337	-1706	-6382	-1324	-2249	-1766	-1797	-7136	-1545	-1812	-1697	-5053
5. Tökemérleg egyenlege	-91	9	12	38	-32	-54	2	177	135	260	171	183	75	429
6. Külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség (4+5)	-1649	-1772	-1325	-1668	-6414	-1378	-2247	-1589	-1662	-6876	-1374	-1628	-1622	-4624
7. Nem adóssággeneráló finanszírozás, egyenleg	297	-204	1468	-1572	-11	780	-135	1387	1246	3278	121	-1393	1952	680
7.1. Külföldön, egyenleg	-388	-120	-41	-808	-1358	-307	-211	-57	-215	-790	-483	-571	-16	-1070
7.1.1. Részvény és egyéb részesedés	-369	-115	-16	-781	-1281	-215	-179	60	-96	-430	-479	-706	-63	-1248
7.1.2. Újrafelkeltett jövedelem	-19	-6	-25	-27	-77	-92	-32	-117	-119	-360	-4	135	48	178
7.2. Magyarországon, egyenleg	476	-122	1361	-592	1123	764	-22	1346	1147	3236	780	-520	1358	1618
7.2.1. Részvény és egyéb részesedés	-1	151	596	-1410	-664	237	464	327	55	1082	314	332	337	983
7.2.2. Újrafelkeltett jövedelem	477	-274	766	818	1788	528	-486	1020	1092	2154	466	-852	1021	635
7.3. Portfólió befektetések, részvény és egyéb részesedés, egyenleg	208	39	148	-173	223	322	98	99	314	833	-175	-302	609	132
*- ebből: Idegenforgalom, egyenleg	160	423	422	283	1288	300	315	232	116	962	299	231	319	849
bevétel	618	972	1138	849	3577	767	874	1061	562	3265	844	867	1082	2793
kiadás	457	550	716	565	2289	468	560	829	446	2302	545	636	763	1944
2.1. Szolgáltatások, egyenleg (Idegenforgalom nélkül !!!)	-430	-350	-399	-511	-1689	-275	-206	-207	-322	-1011	-281	-232	-178	-691
2.1.1. Export	1005	941	1002	1150	4097	1128	1209	1264	1429	5030	1270	1485	1608	4362
2.1.2. Import	1435	1291	1400	1660	5786	1403	1416	1472	1750	6041	1551	1717	1786	5054

N.B.: Kerekítés miatt az összesen adatokban eltérés lehet

3. tábla
A folyó fizetési mérleg alakulása (szezonálisan kiigazított adatok) ^{a)}

millió euro

	2003				2004				2005		
	I.n.év	II.n.év	III.n.év	IV.n.év	I.n.év	II.n.év	III.n.év	IV.n.év	I.n.év	II.n.év	III.n.év
1. Áruk, egyenleg	-639	-848	-707	-717	-533	-864	-484	-467	-420	-321	-464
1.1. Export	9337	9230	9785	9999	10670	11260	11493	11614	11553	12532	12779
1.2. Import	9998	10015	10551	10694	11186	12142	12040	12090	11986	12623	13256
2. Szolgáltatások és jövedelmek	-964	-954	-966	-1040	-1138	-1165	-1380	-1372	-1376	-1452	-1422
2.1. Szolgáltatások	-28	-28	-99	-74	-31	-29	-56	-50	-22	-47	-14
2.1.1. Idegenforgalom, egyenleg	332	371	311	341	301	270	253	204	277	237	296
bevétel	847	930	894	899	913	870	878	895	920	904	919
kiadás	553	560	561	575	582	584	599	596	603	615	618
2.1.2. Egyéb szolgáltatások, egyenleg	-419	-367	-452	-449	-265	-226	-261	-259	-271	-252	-232
bevétel	1037	960	1012	1083	1171	1225	1269	1358	1326	1499	1607
kiadás	1373	1388	1468	1489	1522	1537	1561	1591	1625	1701	1860
2.2. Jövedelmek	-936	-927	-867	-967	-1107	-1136	-1324	-1321	-1353	-1405	-1408
2.2.1. Adósság típusú befektetésekhöz kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-210	-214	-188	-219	-264	-306	-383	-416	-404	-391	-387
2.2.2. Nem adósság típusú befektetésekhöz kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-706	-756	-742	-789	-769	-1011	-898	-965	-883	-1173	-973
2.2.3. Munkajövedelmek, egyenleg	32	34	34	37	34	32	31	29	26	26	26
3. Viszonyzatlan folyó átutalások, egyenleg	139	183	159	113	79	39	35	101	-21	73	11
4. Folyó fizetési mérleg egyenlege	-1604	-1623	-1616	-1525	-1455	-2047	-1966	-1650	-1699	-1631	-1867
5. Tökemérleg egyenlege	-91	9	12	38	-54	2	177	135	171	183	75
6. Külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség	-1649	-1619	-1624	-1505	-1463	-2055	-1807	-1520	-1504	-1457	-1802

* * * * *

A 2005. negyedik negyedévi fizetésimérleg- és külfölddel szembeni állományi statisztikákat 2006. március 31-én teszi közzé az MNB. Ugyanekkor kerül sor a 2004. évi közvetlen tőkebefektetések alakulását bemutató részletes statisztikák közzétételére is.

* * * * *

a) Módszertani megjegyzések a szezonálisan kiigazított adatokhoz:

A folyó fizetési mérleg összetevőire elvégzendő szezonális kiigazítás az alábbi módszerrel történik:

- 1) A folyó fizetési mérleg összetevőinek szezonális kiigazítása az Eurostat ajánlásaival összhangban a Demetra interface-n belül a SEATS TRAMO szoftverrel történik.
- 2) Az *ünnepnapok* hatását a magyarországi ünnepnapokra elkészített beépített változó segítségével, a *munkanap-batást* pedig két regressziós változó felhasználásával szűrjük ki.
- 3) A *kiugró értékek* közül az egy időszakot érintő additív outlier és a több időszakot érintő csillapodó törés (transitory changes) azonosítását végzi el a program.
- 4) Az adatok egységes tartalommal 1995-től állnak rendelkezésre, ezért az idősorokat ettől az évtől igazítjuk. A revízió csökkentése érdekében egy éven keresztül ugyanazt a modellbeállítást alkalmazzuk és a megjelenő publikációkban a program által számolt trend helyett a szimmetrikusan a centrumtól távolodva csökkenő súlyú öt-havi ($Y_t = 1/9 * X_{t-2} + 2/9 * X_{t-1} + 3/9 * X_t + 2/9 * X_{t+1} + 1/9 * X_{t+2}$) mozgóátlagot szerepeltetjük.
- 5) Az egyenlegekre nézve direkt kiigazítást alkalmazunk, ami annyit jelent, hogy az egyenlegeket és aggregátumokat közvetlenül tisztítjuk meg a szezonális hatásoktól és nem a szezonálisan kiigazított összetevőkből képezzük az egyenlegeket és az aggregátumokat. Ebből következően az összetevők szezonálisan kiigazított adataiból nem állítható elő az egyenleg szezonálisan kiigazított adata.

Módszertani megjegyzések a publikációhoz, táblázatokhoz:

- 1) A szektorok és alszektorok neve után szereplő kód (pl. S.121) a nemzetközi gyakorlatban általánosan használt osztályozás megfelelő csoportjára utal. Az egyes szektorok tartalmi leírása az MNB honlapján a Pénzügyi adatok/Statiztika címszó alatt „Az új statisztikai szektorbontás 2001 júniusától” található (www.mnb.hu).
- 2) Az IMF SDDS közzétételi szabványának való megfelelés miatt az MNB a 2003. II. negyedéves adatok közzétételétől kezdődően az internetes statisztikai idősorok között egy új összetételű külső adósságállományi adatot is publikál. A már korábban is publikált bruttó külső adósság és az új adósságkategória között az a különbség, hogy utóbbi a külfölddel szembeni pénzügyi derivatíva tartozásokat nem sorolja az adósságelemek közé. A továbbiakban az Interneten – az adósságkategória feltüntetése mellett - mindkét adat publikálásra kerül.

MAGYAR NEMZETI BANK
STATISZTIKAI FŐOSZTÁLY